

Naturnationalpark Hanstholm

Dagsorden til 5. bestyrelsesmøde 5. februar 2025 kl 16:00-20:30 i
Thy-Huset (tidligere 'Oticon' bygning),
Tilstedvej 73, port 2, 7700 Thisted.

Naturstyrelsen Thy
J.nr. 24/06976
Ref. HOLSE
23-02-2025

Dagsorden

Nr. Dagsordenspunkt og evt. bilag

1. **Velkomst**
2. **Godkendelse af referat fra sidste møde**
Bilag 2.1 Referat fra møde nr. 4 den 11. december 2024
3. **Rammer for arbejde med workshopen**
4. **Workshop**
Bilag 4.1 Oplæg til workshop 5. februar 2025
5. **Eventuelt**

Referat

5. bestyrelsesmøde i Naturnationalpark Hanstholm, onsdag d. 5. februar, 16:00 – 20:30.

Mødet blev afholdt i lokaler i Thy-huset, Tilstedvej 73, Thisted.

Deltagere:

Lars Riis	Formand
Alice Bojer Thomsen	Elmelund
Esben Oddershede	Nors-Tved Borgerforening
Hans Christen Mikkelsen	Friluftsrådet
Ib Nord Nielsen	Danmarks Naturfredningsforening
Jan Durinck	Biologisk Forening for Nordvestjylland
Kathrine Øgaard Kristensen	Fjordland
Lene Klim Petersen	Dronning Louises Børnehus
Lene Munk Andersen	Klitmøller Borger og Erhvervsforening
Lene Thorup	Dansk Orienterings Forbund
Lone Lærke Krog	Ride ruten Thy
Maja Vestergaard Jensen	Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger
Mette Hedegaard	Danmarks Ride Forbund
Mona Frederiksen	Ræhr Beboerforening
Niels Jørgen Pedersen	Thisted Kommune
Ole Bernth Jensen	Danmarks Idræts Forbund
Philip Hahn-Petersen	Vild med Vilje
Pia Christiansen	Naboer
Pia Slot	Dansk Islandshesteforening
Sabine Stosiek	Dansk Ornitologisk Forening
Tage Espersen	Danmarks Jægerforbund
Thomas Møller Pedersen	Brugerrådet, Naturstyrelsen Thy
Torben Juul-Olsen	Nationalpark Thy

Fra Naturstyrelsen Thy: biolog Peter Bundgaard Jensen, skovrider Ole Noe og projektleder Henrik Olsen

Afbud fra:

Claus Ladefoged Danmarks Cykle Union

Dagsorden

Nr. Dagsordenspunkt og evt. bilag

1. Velkomst (Formand)

Orientering

Der er 1 afbud til bestyrelsesmødet og to styk der vil ankomme en smule forsinket.

Sagsfremstilling

Formanden for bestyrelsen Lars Riis byder velkommen til mødet

Lars Riis udtrykte endnu en gang taknemmelighed for det store fremmøde til denne frivillige indsats. Ikke mindst til i dag hvor møde rammen er udvidet til 20:30, grundet mødets karakter af en workshop.

2. Godkendelse af referat fra sidste møde (Formand)

Drøftelse

Sagsfremstilling

Referat fra seneste bestyrelsesmøde: nr. 4 den 11. december 2024 skal endeligt godkendes.

Sekretariatets bemærkninger

Der er fremsendt bemærkninger til det udsendte referat.

Indstilling

Det indstilles, at referatet godkendes og offentliggøres på hjemmesiden.

Bilag:

Bilag 2.1 Referat fra møde nr. 4 den 11. december 2024

Referat:

Lene Munk Andersen, Klitmøller Borger og Erhvervsforening:

er blevet citeret uhensigtsmæssigt og ønskede dette justeret.

→ Sekretariatet:

beklager formuleringen og tilretter dette i det endelige referat.

En samlet bestyrelse godkendte herefter referatet fra 4. bestyrelsesmøde i NNP Hanstholm. Det lægges herefter op på hjemmesiden for NNP Hanstholm.

Referatet gav anledning til kommentarer fra bestyrelsens medlemmer:

Tage Espersen, Danmarks Jægerforbund:

Fandt det for dårligt at der skulle gå så lang tid med fremsendelse af udkast til referat. Det er længe siden 4. møde blev afholdt (11. december).

→ Sekretariatet:

Standpunktet tages til efterretning og vi vil bestræbe en hurtigere ekspedition fremover.

Niels Jørgen Pedersen, Thisted Kommune:

Der bruges uforholdsmæssigt meget tid på detaljer i referaterne. Der er jo tale om en bestyrelse der alene kan rådgive Naturstyrelsen, så det er ikke nødvendigt at referere til hvad alle bestyrelsesmedlemmerne mener om alle emner.

Pia Slot, Dansk Islandshesteforening:

Vigtigt at der er refereret korrekt af hensyn til de respektive baglande.

Pia Slot, Dansk Islandshesteforening:

Har input til forretningsordenen. Aftalen blev at materialet fremsendes til formanden.

**3. Rammer for arbejdet med workshopen
(Formand/NST)**

Orientering

Sagsfremstilling

NST giver et kort oplæg vedr. naturforholdene i vildtreservatet og den igangværende planlægningsproces med udarbejdelse af projektbeskrivelse og forvaltningsplan.

Sekretariatets bemærkninger

-

Indstilling

-

Bilag:

Bilag 3.1

Referat:

Peter Bundgaard Jensen, NST Thy, gav en hurtig men grundig indflyvning til naturforholdene i vildtreservatet.

Ole Noe, NST Thy, gav en kort opsummering af proces og tidsramme med at udvikle en projektbeskrivelse og forvaltningsplan for Naturnationalparken.

Begge præsentationer vil efterfølgende blive fremsendt til medlemmerne af bestyrelsen.

De to præsentationer gav anledning til kommentarer fra bestyrelsens medlemmer:

Lene Munk Andersen, Klitmøller Borger og Erhvervsforening:

Spurgte ind til beliggenheden af 'Søndertræer' eftersom der på den lokalitet skulle være god pleje effekt af kronstyr

Bemærkninger til referat

Lene Munk Andersen, Klitmøller Borger og Erhvervsforening:

Spurgte ind til beliggenheden af 'Gråbjerg' og 'Søndertræer' eftersom der på de lokaliteter og i området op mod Sårup skulle være god pleje effekt af kronstyr.

→ **Peter Bundgaard Jensen, NST Thy:**

I nogle områder ses en god effekt af kronstyrerne, men set i forhold til det store samlede naturområde i NNP er kronstyrernes påvirkning ikke nok.

Sabine Stosiek, Dansk Ornitologisk Forening:

Der er tydeligvis både gode eksempler på steder med stor effekt fra kronstyrerne, men også områder hvor der mangler effekt fra kronstyrernes færden.

Tage Espersen, Danmarks Jægerforbund:

Peters præsentation af naturforholdene viste af tilgroning med pors er et problem. Så: hvad æder pors?

Philip Hahn-Petersen, Vild med Vilje:

Det er ikke kun ikke æde effekten – også 'træde' effekten er vigtig og en effektiv måde til at sikre dynamik i naturen.

Bemærkninger til referat

Philip Hahn-Petersen, Vild med Vilje:

"De store dyr påvirker ikke kun vegetationen ved at de æder af den. De påvirker den også ved at de træder på planterne, så de knækker. Så selv hvis specifikke dominerende plantearter ikke er populære fødeemner, kan de alligevel blive holdt i skak af store dyrs tråd. Det gælder f.eks. Revling."

Hans Christen Mikkelsen, Friluftsrådet:

Peters præsentation af naturforholdene viste af tilgroning med hjelme er et problem. Så: hvad æder hjelme

→ **Ole Noe, NST Thy:**

For eksempel heste æder hjelme.

Lene Munk Andersen, Klitmøller Borger og Erhvervsforening:

Peter viste nogle polygoner som var lidt svære at tolke: det de viser burde ændres/være mere tydeligt.

→ **Peter Bundgaard Jensen, NST Thy**

kortlægningen har en fastlagt metodik, som skal følges. Det vil sige at polygonerne gerne skal være de samme og derfor er det nødvendigt at benytte procentvise andele inden for den enkelte polygon når der sker ændringer af udbredelsen af naturtyperne.

Esben Oddershede, Nors-Tved Borgerforening:

Det er positivt at de grønne farver på kortene i Peters præsentation (god tilstand) dominerede på kortene. Er det klimaforandringer der udtrykkes ved de dårlige områder?

→ **Peter Bundgaard Jensen, NST Thy:**

svært at dokumentere – med givet er at vækstsæsonen er blevet længere som følge af klimaforandringerne samt at eksempelvis kvælstof deposition er taget til. Begge faktorer spiller ind i forhold til en øget tilgroning af naturarealer.

4. Workshop (Formand)

Drøftelse/workshop

Sagsfremstilling

På workshoppen kan bestyrelse arbejde med og drøfte de emner, hvor bestyrelsen ønsker at give input til den kommende projektbeskrivelse og forvaltningsplan.

På mødet lægges der op til, at bestyrelsen behandler spørgsmål om:

- 1) hegnsløb og naturforvaltning,
- 2) valg af planteædere til udsætning i NNP og forholder sig spørgsmålet om reproducerende dyr eller ej og
- 3) friluftsliv og friluftsfaciliteter.

Workshoppen gennemføres på følgende måde:

- Arbejde med emnerne i grupper
- Drøftelser i plenum
- Opsamling på emnerne

Sekretariatets bemærkninger

Indstilling

Bilag:

Bilag 4.1 Oplæg til workshop 5. februar 2025

Referat:

Formanden opdelte bestyrelsen i 4 grupper:

Gruppe 1:

Ib (DN), Pia (Islandsheste), Philip (VMV), Maya (DGI), Torben (NP Thy) Lene (D.L.Børnehus)

Gruppe 2:

Jan (BFN), Esben (Nors-Tved), Niels Jørgen (TK), Mette (Ride forbund), Katrine (Fjordland), Ole (Idrætsforbund).

Gruppe 3:

Tage (DJ), Sabine (DOF), Lene Thorup (Orienteringsløb), Mona (Ræhr), Lone (Ride ruten Thy).

Gruppe 4:

Lene (Klitmøller), Hans Chr. Mikkelsen (Friluftsråd), Thomas (Brugerråd), Alice (Elmelund) Pia (Nabo).

Hver gruppe fik tildelt et bord, diverse kortbilag over planområdet samt spørgsmål til de 3 emner. Grupperne skulle så drøfte emnerne og komme med en samlet besvarelse/opsummering af gruppens holdninger til de tre emner. Derudover fik hvert medlem af grupperne spørgsmålene individuelt som skriftligt skulle besvares og afleveres til formanden. Formålet med arbejdet var både at få en fornemmelse af hvor bestyrelsen og de enkelte medlemmer står og hvor der eventuelt kunne skabes konsensus og hvor der er stor uenighed. Derudover skulle selve drøftelsen af spørgsmålene også gerne klæde de enkelte medlemmer bedre på og være med til at belyse forskellige holdninger og perspektiver.

Grupperne arbejdede intensivt frem til aftenmaden og under denne.

Lars (Formand) opsummering af gruppearbejdet:

Hver gruppe udvalgte en repræsentant der skulle præsentere gruppens drøftelser og holdninger. Fremfor at hvert enkelt medlem individuelt skulle præsentere egne holdninger, var formålet at få en fornemmelse af hvor der kunne skabes enighed og et eventuelt flertal.

Det er tydeligt at bestyrelsen stadig føler der er brug for mere viden, flere drøftelser og samtidig en større konkretisering før bestyrelsen kan komme med mere præcise anbefalinger til Naturstyrelsen. De tre emner der blev debatteret på aftenen, hænger også sammen og det er derfor vigtigt at vide hvad retning hvert emne ender ud i, for at kunne arbejde videre med anbefalingerne. De output der er skitseret nedenfor, er de holdninger der blev frembragt efter gruppearbejdet og har som formål at give NST en indikation på hvor bestyrelsen står i forhold til de forskellige emner. Der kan selvfølgelig være andre holdninger hos de individuelle medlemmer og bestyrelsen føler også at nedenstående output skal give NST det de har brug for, for at kunne komme med et udkast som der så skal drøftes på næste bestyrelsesmøde.

Vedr. forløb af hegn så var der udbredt tilslutning til det der blev præsenteret som Scenarie 2, dvs. ét stort samlet hegn hvor også vildtreservatet er med. Altså det store hegn mod til gengæld at give mulighed for mere friluftsliv uden for hegn ved de fire indgange og langs grænserne af plantagerne mod øst. Enkelte nævnte muligheden for en gradvis indfasning af det store hegn. Der var delte meninger om hegnsføringen længst mod vest. Nogle mener at hegnet skal føres over kystvejen, så dyrene får adgang til kysten og så man kan køre en 10 km strækning i et indhegnet område med dyr i, mens andre mente, at hegnet skal føres øst for cykelstien. Flere gav udtryk for at der er behov for yderligere at belyse mulighederne lovgivningsmæssigt og praktisk inden endelig stillingtagen. Der blev desuden fremført ønsker om en fremtidig monitoring til belysning af effekterne af græsningen.

Vedr. valg af dyrearter til udsætning, så var der bred enighed om at der skal udsættes heste. Der var delte meninger om valg af yderligere art(er) til udsætning. Der blev givet udtryk både for og imod europæisk bison og kvæg. Flere medlemmer ønsker kvæg frem for europæisk bison. Igen blev der givet

udtryk for at emnet bør belyses yderligere inden endelig stillingstagen i forhold til de to arter.

Vedr. reproduktion eller ej, så var der en overvejende stemning for at heste skal være reproducerende, men større uenighed om kvæg skal være reproducerende eller ej. Der var generel en bred forståelse for behovet for reproduktion for alle arter der udsættes, men også dette spørgsmål bør belyses yderligere.

Bemærkning til referat

Lene Thorup, Dansk Orienterings Forbund:

Synes ikke, der var ikke nogen konklusion om reproduktion. Så måske det skal rettes til "SKAL" belyses yderligere i stedet for "BØR" belyses yderligere???

For friluftaktiviteter var det primære element at der ønskes mere adgang til aktiviteter udenfor hegn i den østlige del af NNP'en og at der sikres gode kompensationsmuligheder i form af andre arealer andetsteds, såfremt der er friluftaktiviteter der mister områder/muligheder. Der er et ønske om at sikre bedre brugerinddragelse i forbindelse med udarbejdelse af muligheder og faciliteter for de forskellige friluftinteressener. Der blev også nævnt at tre essentielle områder for friluftslivet er: områderne ved Tved Kirke, Sårup og Isbjerg. Der er også ønske om at hegnføringen i det lave Vilsbøl tilgodeser gode og brugbare stisystemer til både heste, cyklister og gående, på en måde så disse kan komme til Vilsbøl langs det sydlige område uden at skulle indenfor hegnet.

Generelt er det et emne der skal drøftes nærmere og de ændringer der kommer til at ske i forhold til nuværende muligheder er i høj grad afhængige af hvordan hegnsforløber bliver og hvilke dyrearter der kommer.

Afsluttende:

Sekretariatet / NST Thy:

NST Thy vil fremadrettet arbejde på den endelige projektbeskrivelse, med afsæt i de indkomne tilkendegivelser fra dagens møde / workshop / plenum.

Til næste møde (d. 5. marts) vil NST Thy udarbejder et bud på en hegnslinje.

5. Eventuelt

Mødeplan – udbygges med forslag til datoer (+ forslag til temaer) frem til sommerferien. Fremsendes sammen med indkaldelse til næste møde.

→ Formand + Sekretariat

Torben Juul-Olsen, Nationalpark Thy:

sagde farvel og tak for bestyrelsestiden.

Torben er afgangende formand for Nationalparken. Der er udpeget en ny formand/kvinde som NP Thy vil indstille til nærværende bestyrelse.

(I praksis, betyder dette at NP Thy skal indstille en kvinde og en mand, som så udnævnes endeligt af ministeren).
